

Струка (назив):	ЗДРАВСТВО, ОСТАЛЕ ДЈЕЛАТНОСТИ (IV степен)	
Занимање (назив):	МЕДИЦИНСКИ ТЕХНИЧАР, ФИЗИОТЕРАПЕУТСКИ ТЕХНИЧАР, АКУШЕРСКО-ГИНЕКОЛОШКИ ТЕХНИЧАР, ЗУБНО- СТОМАТОЛОШКИ ТЕХНИЧАР, СТОМАТОЛОШКИ ТЕХНИЧАР, ЛАБОРАТОРИЈСКО- САНИТАРНИ ТЕХНИЧАР, ПЕДИЈАТРИЈСКИ ТЕХНИЧАР КОЗМЕТИЧКИ ТЕХНИЧАР	
Предмет (назив):	БИОЛОГИЈА	
Опис (предмета):	ОПШТЕОБРАЗОВНИ	
Модул (наслов):	БОТАНИКА И ЗООЛОГИЈА	
Датум: 2020. година	Шифра:	Редни број: 02
Сврха		
Упознавање ученика са критеријумима за подјелу биљака, са подјелом и грађом биљака, примјеном неких биљака и њихових дрога у љековите сврхе. Уочавање усложњавања грађе система органа код бескичмењака и кичмењака.		
Специјални захтјеви / Предуслови		
Предзнање из основне школе и из модула 1.		
Циљеви		
<p>Општи циљеви наставе биологије су:</p> <ul style="list-style-type: none"> да допринесе развоју комплетне личности ученика (у васпитном и образовном смислу) да ученици користе познате чињенице, генерализације, интелектуалне вјештине и способности у стицању нових знања да утиче на развијање позитивних ставова, интересовања и облика понашања да омогући развијање сензорних вјештина, навика и способности да допринесе развијању интелектуалних вјештина и способности да утиче на развијање радних и изражајних вјештина, навика и способности да оспособи ученика за самоиницијативно и самостално истраживање да подстиче самообразовање и самосталан избор занимања. <p>Посебни циљеви наставе биологије су да ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> схвати улогу и значај биологије као науке и њену повезаност и однос са другим наукама интерпретира разлике између биљних и животињских ћелија 		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ стекне општа научна знања из области цитологије и биологије развића неопходна за разумијевање живота и животних појава ▪ прошири знања стечена у основној школи и усвоји нова знања о живим бићима ▪ разумије опште законитости које владају у природи и прихвати их као основу за формирање сопствених ставова, интересовања и облика понашања према средини у којој живи ▪ развије вјештину, навику и способност посмарања и проучавање живог свијета и човјека у њему ▪ развије интелектуалне вјештине и способност анализе, синтезе, индукције, дедукције, аналогije, апстраховања, поимања, упоређивања и уопштавања биолошких појмова, правила, принципа, закључака, доказа, хипотеза, теорија ▪ развије вјештине и способности критичког мишљења, тумачења биолошких чињеница, разумијевања и примјене биолошких принципа и доказа, закључивања из научних података ▪ развије вјештине и способности: микроскопирања, израде микроскопских препарата				
Теме				
1. БОТАНИКА 2. ЗООЛОГИЈА				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. БОТАНИКА <ul style="list-style-type: none"> • Карактеристике и подјела биљака • Подјела биљних ткива (грађа и улога творних и трајних ткива)	<ul style="list-style-type: none"> • уочи значај биљака као аутоτροφних организама за одржање живота на Земљи, • објасни значај бинарне номенклатуре, • наброји систематске категорије, • разликује алге, гљиве и кормофите, • објасни грађу, специфичности и улоге нижих и виших биљака, • истакне значај виших биљака у животној средини, • подијели творна и трајна ткива, • објасни грађу и улогу творних ткива, • уочи положај творних ткива, • објасни грађу и функције трајних ткива, • наброји и разликује врсте трајних ткива, • објасни грађу и наведе улогу различитих врста, трајних ткива (паренхимског, механичког, покоричног, спроводног и секреторног ткива), • уочи значај различитих врста трајних ткива за биљку,	<ul style="list-style-type: none"> • примијени правило двојног обиљежавања при именовању биљака • пореда таксоне према хијерархији • упореди ниже и више биљке • разликује и анализира творна и трајна ткива • развија вјештину и способност микроскопирања и израде микроскопских препарата • анализира грађу ткива под	<ul style="list-style-type: none"> • показује заинтересованост за наставни процес • ефикасно планира и организује вријеме за учење • активно судјелује у раду (комуницира, расправља, аргументује свој став...)	<ul style="list-style-type: none"> • користити стучну литературу и остале изворе за ову област • инсистирати на повезивању теоријских и практичних знања • користити слике и шеме за утврђивање смјене генерација маховина, папрати и • припремање микроскопских

<ul style="list-style-type: none"> • Вегетативни биљни органи: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Коријен ✓ Стабло ✓ Лист 	<ul style="list-style-type: none"> • препозна вегетативне биљне органе и уочи њихов значај, • објасни грађу и улогу коријена, • разликује прави и адвентивни коријен, • објасни анатомску грађу коријена, разликује уздужне зоне коријена, • разликује жиличаст и осовински коријенов систем, • опише примарну и секундарну грађу коријена, • наведе неке метаморфозе коријена, • уочи значај растења и развића коријена за биљку, • опише грађу изданка, • наброји и разликује врсте надземних и подземних, изданака и њихових метаморфоза, • објасни примарну и секундарну грађу стабла, • разликује дрвенасто и зељасто стабло, • наброји и објасни улоге стабла, • уочи врсте и значај пупољака, • објасни анатомску грађу листа, уочи присуство, положај и значај стома, • опише функције листа (фотосинтеза, транспирација, гутација, респирација), • наведе нерватуре листа, • анализира просте и сложене листове, • класификује листове по положају, • идентификује метаморфозе листа, • разликује хетерофилију, анизофилију и гамофилију, 	<p>микроскопом</p> <ul style="list-style-type: none"> • скицира уздужни пресјек кроз коријен и обиљежи зоне коријена • идентификује метаморфозе коријена • разликује стабло зељастих и дрвенастих биљака, • уочи врсте и значај пупољака • наброји и разликује врсте надземних и подземних изданака и њихових метаморфоза • наброји и објасни улоге стабла • наброји и разликује врсте дрвенастих и зељастих биљака • опише примарну и секундарну грађу стабла • скицира и опише грађу листа • анализира симетрију, нерватуру и облик лиске • упореди процесе 	<ul style="list-style-type: none"> • активно се служи информационом технологијама у процесу учења • испољава спремност да помогне слабијим ученицима • испољава самокритичност и објективност у свом раду • прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад • ефикасно планира вријеме за учење • испољава 	<p>препарата биљних ћелија, биљних ткива, попречних и уздужних пресјека биљних органа</p> <ul style="list-style-type: none"> • комбиновањем традиционалних и савремених метода и облика рада, уз коришћење разноврсног очигледног материјала, ученик ће стећи трајна знања и способност да научено примјењује. • наставник треба да омогући ученицима да што више учествују у свакој фази часа. • неопходно је да
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> Генеративни биљни органи: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Цвијет ✓ Плод ✓ Сјеме 	<ul style="list-style-type: none"> наброји генеративне биљне органе, објасни улогу и грађу цвијета, разликује актиноморфне и зигоморфне цвјетове, разликује једнополне, двополне цвјетове, разликује једнодоме и дводоме биљке, објасни опрашивање и наведе врсте опрашивања, опише и објасни оплођење, опише грађу и уочи значај сјемених земаља, разликује цвјетове и цвасти, наведе дијелове цвасти и уочи њихов значај, објасни грађу плода и изврши класификацију плодова, наведе сушне и сочне плодове и њихов значај, разликује просте и сложене плодове, скицира и опише грађу сјемења, разликује монокотиледона и дикотиледона сјемења, уочи варијабилност сјемења у облику, величини, структури и боји сјемењаче, објасни положај, грађу и значај клице, уочи значај плодова и сјемења за расијавање, 	<p>фотосинтезе и респирације</p> <ul style="list-style-type: none"> изради шему фотосинтезе направи скицу морфолошке и анатомске грађе листа и обиљежи дијелове скицира цвијет и обиљежи основне дијелове цвијета нацрта и обиљежи грађу прашника и тучка нацрта врсте цвасти разликује просте од сложених плодова препозна сушне и сочне плодове наведе примјере различитих врста плодова разликује посебне и збирне, пуцајуће и непуцајуће, суве и сочне плодове развија вјештину и способност конзервирања биолошког материјала посматра 	<p>велику способност запажања свих промјена у усложњавању грађе система органа</p> <ul style="list-style-type: none"> изражава спремност за тимски рад испољава иницијативу и предузимљивост у рјешавању проблема у раду, као и тежњу за новим знањима испољава позитиван став о новим начинима и методама учења 	<p>се успостави корелација са садржајима из хемије, физике,</p> <ul style="list-style-type: none"> организовање разних трибина, дискусија, прикупљање и класификација текстова и слика са интернета, израда семинарског рада и сл. су интелектуално подстицајне и могу се користити за систематизацију усвојених знања или за самостално истраживање и анализирање одређених садржаја програма. припремити
--	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Лјековите биљке 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе значај лјековитог биља за човјека, • детерминише неке лјековите биљке и њихове биљне дроге • наброји најважније лјековите састојке у лјековитим биљкама, • објасни поступке у гајењу, брању, сушењу и примјени у фитотерапији, • опише најважније екстракционе препарате • наведе опасности приликом нестручне примјене лјековитих биљака, • наведе значај плантажне производње лјековитог и ароматичног биља 	<p>репродуктивне органе под микроскопом</p> <ul style="list-style-type: none"> • примјени претходно усвојене законитости на разумијевање значаја лјековитог биља • прикупи неке лјековите биљке 	<ul style="list-style-type: none"> • показује способност прилагођавања новој ситуацији 	<p>слике и шеме ради препознавања лјековитих биљака</p> <ul style="list-style-type: none"> • упутити ученике на израду реферата
---	--	---	---	--

<p>2. ЗООЛОГИЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Протозое (основне карактеристике, подјела) • Метазое (теорије о настанку метазоа и подјела) • Морфологија и физиологија животињских ткива: ✓ Епително и везивно ткиво ✓ Мишићно и нервно ткиво • Преглед органа и система органа код животиња: ✓ Упоредни преглед кожног, мишићног и скелетног система код животиња 	<ul style="list-style-type: none"> • наведе основне карактеристике једноћелијских животињских организама • подијели протозое • објасни животни циклус дизентеричне амебе и маларичног плазмодијума • интерпретира теорије о настанку метазоа • класификује метазое • разликује целомате од псеудоцеломата • наброји све врсте животињских ткива • опише грађу и наведе улогу епителног ткива • опише грађу и наведе улогу везивног ткива • наброји основне врсте везивног ткива • наброји и разликује типове мишићног ткива, • опише грађу нервне ћелије и нервног ткива, • класификује нервне ћелије према улози • наброји све системе органа животиња • дефинише улоге кожног система • уочи положај и значај коже • наброји дијелове грађе коже код животиња • наброји деривате коже (заштитне творевине) код животиња • наведе значај кожных жлијезда и чулних органа • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе кожног система • дефинише улоге и подјелу мишићног система • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе мишићног система • дефинише улоге скелетног система • наведе положај и врсте скелета код животиња • разликује спољашњи и унутрашњи скелет • наведе основне елементе скелета кичмењака 	<ul style="list-style-type: none"> • разликује класе протозоа • препознаје обољења која изазивају поједини представници протозоа • разликује једноћелијске и вишећелијске организме • разликује теорије о настанку метазоа • упореди целомате и псеудоцеломате • уочава усложњавање кожног система бескичмењака и кичмењака • упореди скелетни систем бескичмењака и кичмењака 	<ul style="list-style-type: none"> • испољава љубазност и комуникативност у односу према сарадницима • се активно укључује у реализацију школских пројеката • има свијест о важности заштите и очувања животне средине и биодиверзитета, • испољава спремност за рад на терену, 	<ul style="list-style-type: none"> • при обради праживотиња, посебно истаћи поријекло Metazoa од предака данашњих Protozoa као и на обољења која изазивају неке праживотиње • посебан акценат наставник треба да стави на то да ученици уоче како животињски организам (једноћелијски или вишећелијски) функционише као систем • при упоредном прегледу органа и система органа код животиња, нагласак треба да буде на усложњавању грађе органа који
--	--	---	---	--

<p>✓ Упоредни преглед чулног и нервног система код животиња</p> <p>✓ Упоредни преглед система за варење и дисање код животиња</p>	<p>(скелет главе, груди, екстремитета)</p> <ul style="list-style-type: none"> • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе скелетног система • дефинише улоге нервног система, • наброји врсте нервног система код животиња (мрежаст, врпчаст, ганглионаран, љествичаст и цјеваст нервни систем • уочи значај појаве цјевастог нервног система • разликује дијелове централног и периферног нервног система кичмењака • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе нервног система • разумије повезаност нервног, мишићног и скелетног система у функционисању локомоторног апарата • наведе улогу чулних органа • класификује чулне органе према природи draжи (чулни органи за пријем механичких, свјетлосних, термичких и хемијских draжи) • наброји кожане чулне органе • дефинише улоге дигестивног система • наброји врсте органа за варење код животиња • разликује потпуни и непотпуни цријевни систем • наведе значај диференцијације цријевог канала • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе дигестивног система • наведе улоге респираторног система • наброји врсте органа за дисање код животиња • наведе начине респираторне размјене водених и копнених организама (преко површине тијела, шкрга, трахеја и плућа, рибли мјехур) • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе респираторног система • наброји улоге циркулаторног система 	<ul style="list-style-type: none"> • установи разлике у грађи нервног система бескичмењака и кичмењака • коментарише повезаност нервног, мишићног и скелетног система • уочава усложњавање дигестивног система бескичмењака и кичмењака 	<ul style="list-style-type: none"> • иницира дебату на нивоу школе о потреби заштите угрожених животињских врста у РС • предлаже, посвећује се организацији и прихвати учешће у школском квизу на тему фауна РС 	<p>врше одређену улогу.</p> <ul style="list-style-type: none"> • користити индивидуални и групни рад приликом оспособљавања ученика да уочавају анатомско-морфолошки преглед грађе система органа • континуирано пратити рад и помагати ученицима у процесу стицања знања и вјештине микроскопирања • избор наставних метода треба ускладити са садржајем
---	---	--	---	--

<p>✓ Упоредни преглед циркулаторног и ендокриног система код животиња</p>	<ul style="list-style-type: none"> • разликује отворен и затворен транспортни систем • наброји дијелове крвотока и лимфотока • разликује тјелесне течности животиња (хемолимфу, крв и лимфу) • дефинише и разликује ендокрине и егзокрине жлијезде • дефинише хормоне • наброји улоге ендокриног система • наброји ендокрине жлијезде кичмењака • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе циркулаторног система 	<ul style="list-style-type: none"> • уочава усложњавање циркулаторног система бескичмењака и кичмењака • разумије повезаност респираторног, циркулаторног и екскреторног система 		<p>насталног градива и оперативним циљевима, односно исходима учења, менталним узрастом ученика, њиховим знањима и интересовањима, као и условима у којима се настава биологије изводи</p>
<p>✓ Упоредни преглед система за излучивање и размножавање код животиња</p>	<ul style="list-style-type: none"> • дефинише екскрецију • наведе улоге екскреторног и полног система • наброји и разликује органе за излучивање код животиња (протонефридије, метанефридије, , бубреге, Малпигијеве цјевчице) • објасни повезаност респираторног и циркулаторног и екскреторног система • дефинише размножавање • разликује типове бесполог и полног размножавања код животиња • дефинише и разликује гонохористе и хермафродите • интерпретира анатомско-морфолошки упоредни преглед грађе екскреторног и полног система • објасни повезаност у функционисању свих система органа у организму 	<ul style="list-style-type: none"> • упореди грађу екскреторног система бескичмењака и кичмењака • уочи да су системи органа грађени од органа повезаних заједничком функцијом • уочи усложњавање грађе животиња током еволуције 		

Интеграција
Модул је могуће повезати с модулима и јединицама из таксономије, патологије, фармакологије, анатомије и физиологије, хистологије и ембриологије.
Извори
<ul style="list-style-type: none"> - Уџбеници које је одобрило Министарство просвјете и културе Републике Српске; - Друга стручна и теоријска литература (стручни часописи, приручници, збирке, видео и аудио записи, интернет и сл).
Оцјењивање
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.